

De wereld genezen

In de leer bij Paus Franciscus

Bijeenkomst 2

GELOOF EN MENSELIJKE WAARDIGHEID

De wereld genezen

Nu denkt u waarschijnlijk dat is onbegonnen werk. Het is een hele klus dat mag duidelijk zijn.

Paus Franciscus komt ons daarbij te hulp. De titel is ontleent aan een catechese reeks die hij vorig jaar heeft gegeven tijdens zijn algemene audiënties.

Vanuit de huidige pandemie kijkt hij naar de sociale leer van de kerk waarbij het hoofdthema uit zijn encycliek Laudato Si':

- de zorg voor het gezamenlijke huis –

dat wil zeggen de zorg voor de Schepping en de schepselen, vanuit 8 invalshoeken herneemt.

In deze 40-dagentijd willen we de eerste vier catecheses gebruiken als bron van bezinning en ommekeer vanuit de vraag:

‘Wat wilt U dat ik doe Heer ?’

Leiden HH Petrus en Paulusparochie

1 maart 2021

Pw Marlene Falke-de Hoogh

Programma Catechesebijeenkomsten

- Avond 1 **23 feb.** Inleiding
- Avond 2 **30 feb.** Geloof en menselijke waardigheid
- Avond 3 **2 maart** De voorkeursoptie voor de armen en de deugd van naastenliefde
- Avond 4. **9 maart** De universele bestemming van de goederen en de deugd van de hoop

Aanvang 20.00 u tot uiterlijk 21.30 u

Deelnemen en aanmelden

De avonden kunt u volgen dmv een zoom-link.

Na aanmelding wordt deze u toegezonden.

Aanmelden: m.dehoogh@hotmail.com

Materiaal

De teksten voor deze avonden kunt u vinden op onze **website** onder het kopje catechese:

<https://rkleiden.nl/>

of op **RK.documenten**:

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=650&dos=521>

Inhoud

Programma Catechesebijeenkomsten	3
Inhoud	4
Opzet van deze bijeenkomst	4
DE WERELD GENEZEN - 2. Geloof in de menselijke waardigheid .	5
Gebed van Paus Franciscus11

Opzet van deze bijeenkomst

1. Opening met gebed en uitleg over deze bijeenkomst
2. Korte herhaling van kernpunten vorige bijeenkomst
3. Lezen en bespreking van de tekst voor deze bijeenkomst:
 - 2.GELOOF EN MENSELIJKE WAARDIGHEID
 - Wat roept vragen bij je op ?
 - Waar raakt de tekst jou ?
 - Wat wilt U dat ik doe Heer ?
4. Afsluiten met gebed

DE WERELD GENEZEN - 2. GELOOF EN MENSELIJKE WAARDIGHEID

Dierbare broeders en zusters, goedendag!

1. De pandemie heeft duidelijk gemaakt hoezeer wij allen kwetsbaar en van elkaar afhankelijk zijn

Als we niet voor elkaar zorgen, om te beginnen bij de laatsten, bij hen die het zwaarst getroffen zijn, met inbegrip van de schepping, kunnen wij de wereld niet genezen. Lof verdient de inzet van de vele mensen die in de voorbije maanden het bewijs hebben geleverd van een menselijke en christelijke liefde tot de naaste door zich, met gevaar voor eigen gezondheid, aan de zieken te wijden. Het zijn helden! Hoe dan ook het coronavirus is niet de enige ziekte die moet bestreden worden, want de pandemie heeft ruimere maatschappelijke ziekten aan het licht gebracht. Een van deze is de misvormde visie op de mens. Een visie die de waardigheid en de relationele aard van de mens vergeet. Soms worden de anderen als voorwerpen benaderd, als te gebruiken en op te ruimen. In werkelijkheid maakt dit soort blik blind en bevordert een individualistische en agressieve cultuur van de uitsluiting waardoor het menselijk wezen herleid wordt tot een gebruiksgoed.^{1 2}

¹ Vgl. Paus Franciscus, Postsynodale Apostolische Exhortatie, Evangelii Gaudium, 53 : 'Evenals het gebod "gij zult niet doden" een duidelijke grens stelt om de waarde van het menselijk leven te verzekeren, moeten wij vandaag "nee tegen een economie van uitsluiting en ongelijkheid" zeggen. Deze economie doodt. Het is toch niet mogelijk ...'

² Vgl. Paus Franciscus, Encycliek Laudato Si', 22: 'Deze problemen houden nauw verband met de wegwerpcultuur die zowel de buitengesloten menselijke wezens treft, als de dingen die snel veranderen in vuilnis. Laten wij

2. Door het licht van het geloof weten we daarentegen, dat God op een andere wijze naar man en vrouw kijkt. Hij heeft ons niet als voorwerpen geschapen, maar als mensen die geliefd en tot liefde bekwam zijn. God heeft ons geschapen naar zijn beeld en gelijkenis.³ Op die wijze heeft Hij ons een unieke waardigheid geschonken en ons uitgenodigd in verbondenheid met Hem te leven, in verbondenheid met onze broers en zussen en met onze broeders, in eerbied voor heel de schepping. In verbondenheid, in eenklank kunnen we stellen. De schepping is een verstandhouding waarin wij geroepen zijn te leven. In deze verbondenheid, in deze verstandhouding die verbondenheid is, geeft God ons de mogelijkheid voort te planten en het leven te behoeden⁴, te werken en zorg te dragen voor de aarde.^{5 6} Het is duidelijk dat men niet kan voortplanten en het leven behoeden zonder verstandhouding; het zou vernietigd worden.

Over deze individualistische blik die geen verstandhouding is, hebben we in de Evangelies een voorbeeld in de vraag van de

ons bijvoorbeeld realiseren dat het grootste gedeelte van het papier dat wordt geproduceerd, wordt weggegooid ...'

³ Vgl. Gen. 1, 27: 'En God schiep de mens als zijn beeld; als het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen.'

⁴ Vgl. Gen. 1, 28-29: 'God zegende hen, en God sprak tot hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk; bevolk de aarde en onderwerp haar; heers over de vissen van de zee, over de vogels van de lucht, en over al het gedierte dat over de ...'

⁵ Vgl. Gen. 2, 15 : 'Toen bracht Jahwe God de mens in de tuin van Eden, om die te bewerken en te beheren.'

⁶ Vgl. Paus Franciscus, Encycliek *Laudato Si'*, 67 : 'Wij zijn geen God. De aarde was er al, voordat wij er waren en is ons gegeven. Dat staat het toe een antwoord te geven op een beschuldiging die wordt ingebracht tegen het joods-christelijke denken: er is gezegd dat men, ...'

moeder van Jakobus en Johannes aan Jezus.⁷ Zij zou wensen dat haar zonen aan de rechter en linkerkant van de nieuwe koning zouden mogen zitten. Maar Jezus stelt een ander type visie voor: de visie van de dienstbaarheid en van zijn leven geven voor de anderen. Hij bevestigt dit door meteen aan twee blinde mensen het zicht terug te schenken en hen tot zijn leerlingen te maken.⁸

In het leven trachten hogerop te klimmen, boven de anderen te staan, vernietigt de verstandhouding. Dat is de logica van de heerschappij, van het heersen over anderen. Verstandhouding is anders: dat is dienstbaarheid.

3. Laten we dus aan de Heer vragen dat Hij ons ogen schenkt die aandacht hebben voor de broers en zussen, vooral voor hen die lijden. Als leerlingen van Jezus willen we niet onverschillig of individualistisch zijn. Dat zijn twee slechte houdingen tegen de verstandhouding. Onverschillig: ik kijk in de andere richting. Individualistisch: alleen naar je eigenbelang kijken. De door God geschapen verstandhouding vraagt ons naar de anderen te kijken, naar de noden van de anderen, naar de moeilijkheden van de anderen, verbonden te leven. In elke menselijke persoon willen we de menselijke waardigheid erkennen wat ook zijn ras, taal of situatie is. Verstandhouding brengt je ertoe de menselijke waardigheid te erkennen, de door God geschapen verstandhouding, met de mens in het centrum.

⁷ Vgl. Mt. 20, 20-28 : 'Toentertijd trad de moeder van de zonen van Zebedeüs samen met hen op Jezus toe en wierp zich voor zijn voeten om Hem iets te vragen. ...'

⁸ Vgl. Mt. 20, 29-34 (Genezing van twee blinden) : 'Bij hun vertrek uit Jericho gingen vele mensen met Hem mee. ...'

4. Het Tweede Vaticaans Concilie beklemtoont dat deze waardigheid onvervreemdbaar is omdat “zij geschapen is naar Gods beeld.”⁹ Zij is de grondslag van heel het maatschappelijk leven en bepaalt er de werkwijzen van. In de moderne samenleving is de meest naaste verwijzing naar de onvervreembare waardigheid van de mens, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De Heilige Johannes Paulus II heeft ze omschreven als “de mijlpaal op de lange en moeizame weg van de mensheid”¹⁰ en als “een van de hoogste uitdrukkingen van het menselijk geweten.”¹¹ Die rechten zijn niet uitsluitend individueel, maar ook sociaal; ze zijn van volkeren, van naties.¹²

⁹ 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de Kerk in de wereld van deze tijd, *Gaudium et Spes* (7 dec 1965), 12 De mens als beeld van God : ‘Gelovigen en niet-gelovigen zijn het er vrijwel over eens, dat alles op aarde gericht moet zijn op de mens als zijn middelpunt en als zijn hoogtepunt. Maar wat is de mens? De mens ... ‘

¹⁰ H. Paus Johannes Paulus II, Toespraak, Tot de 34e Algemene Vergadering van de Verenigde Naties - New York, De waardigheid van de menselijke persoon als grondslag voor rechtvaardigheid en vrede (2 okt 1979), 7: ‘Ik verzoek u, dames en heren, mij te verontschuldigen dat ik over zaken spreek die voor u ongetwijfeld vanzelfsprekend zijn. Maar het lijkt niet zinloos erover te spreken, omdat het meest voorkomende struikelblok voor de menselijke activiteiten in de mogelijkheid ...’

¹¹ H. Paus Johannes Paulus II, Toespraak, De mensheid heeft moed nodig voor de toekomst, Voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de wereldorganisatie (5 okt 1995), 2: ‘Dames en heren! Staande op de drempel van een nieuw millennium, zijn wij getuige van een buitengewone en zich wereldwijd snel voltrekkende uitbreiding van die zoektocht naar vrijheid, die altijd een van de grote drijvende krachten is geweest in ...’

¹² Vgl. Pauselijke Raad "Justitia et Pax", *Compendium van de Sociale Leer van de Kerk* (26 okt 2004), 157 : ‘Het domein van de mensenrechten heeft zich uitgebreid tot de rechten van de volken en de naties : Immers, “wat waar is

Het menselijk wezen is, in zijn persoonlijke waardigheid inderdaad een sociaal wezen, geschapen naar het beeld van God Een en Drievuldig. Wij zijn sociale wezens, we ervaren de nood om in maatschappelijke verstandhouding te leven. Als echter egoïsme regeert, gaat onze blik niet naar de anderen, niet naar de gemeenschap, maar keert naar ons terug en dat maakt ons lelijk, slecht, egoïsten, vernietiging van de verstandhouding.

Dit hernieuwde bewustzijn van de waardigheid van elk menselijk wezen heeft ernstige sociale, economische en politieke gevolgen. De broeder en heel de schepping bekijken als een geschenk van de liefde van de Vader brengt tot een houding van aandacht, van zorg en verbazing. Zo benadert de gelovige, vanuit een visie op de naaste als een broeder en niet als een vreemdeling, hem met medelijden en inleving, niet met minachting of vijandigheid. Door de wereld in het licht van het geloof te bekijken komt men ertoe, met de hulp van de genade, de creativiteit en het enthousiasme te ontwikkelen om de drama's van de geschiedenis op te lossen. Men benadert en ontwikkelt zijn mogelijkheden, met de verantwoordelijkheidszin die aan het geloof ontspringt.¹³ als gaven van God met het oog op de dienstbaarheid aan de mensheid en aan de schepping.

5. Terwijl we allen werken aan de verzorging van een virus die allen zonder onderscheid treft, spoort het geloof aan ons ernstig

voor de mens is ook waar voor de volken" Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van het ...'

¹³ Vgl. Pauselijke Raad "Justitia et Pax", Compendium van de Sociale Leer van de Kerk (26 okt 2004), 157 : 'Het domein van de mensenrechten heeft zich uitgebreid tot de rechten van de volken en de naties : Immers, "wat waar is voor de mens is ook waar voor de volken" Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van het ...'

en actief in te zetten om de onverschilligheid ten aanzien van de schendingen van de menselijke waardigheid tegen te gaan. Deze cultuur van de onverschilligheid gaat samen met een cultuur van uitsluiting. Voor wat mij niet raakt, heb ik geen belangstelling. Het geloof eist steeds dat we ons laten genezen en bekeren van ons, persoonlijk en collectief individualisme. Een partijdig individualisme, bijvoorbeeld.

Moge de Heer “ons het gezicht terugschonken” om opnieuw te ontdekken wat het betekent leden van het menselijk gezin te zijn. En moge dit inzicht zich vertalen in concrete daden van medelijden en eerbied voor iedere persoon en van zorg voor en het behoeden van onze gemeenschappelijke woning.

Gebed

Heer,
geef dat wij
krachtig mogen zijn als de aarde.
liefdevol als Christus.

Geef dat wij
met elkaar mogen leven in vreugde
tot zegen voor U,
de aarde en de mensen,
nu en altijd.
Amen

(Vrij naar: 'Meditatief leven, hart voor de schepping' Ionagroep NL)

